

Opozicija pasigedo komunizmo pasmerkimo

Vilnius, gegužės 5 d. (LR) — Seimo posėdyje gegužės 4 d. vyko diskusijos dėl grupės LDDP frakcijos narių parengtos rezoliucijos „Dėl antihitlerinės koalicijos pergalės prieš fašizmą penkiasdešimtmečio minėjimo“ projekto. LDDP frakcijos seniūno Gedimino Kirkilo parengtam rezoliucijos „Dėl Antrojo Pasaulinio karo aukų pagerbimo“ projektui Seimas nepritarė gegužės 2 d. posėdyje, rašo Kęstutis Jauniškis „Lietuvos ryte“.

Rezoliucijos projekte, be kita ko, sakoma, kad fašizmas tapo Europos civilizacijos gėda ir nelaime. „Deja, Lietuvai karas pasibaigė vėliau. Bet dėl to nesumažėjo kovojusių su fašizmu nuopelnai bei Europos tautų pagarba bei dėkingumas jiems“, teigiama rezoliucijos projekte ir raginama Lietuvos žmones prisiminti kovojusius prieš fašizmą bei karo aukas, pagerbti žuvusiųjų atminimą.

Seimo opozicinės Tėvynės Sąjungos frakcijos atstovas Juozas Listavičius rezoliucijos projekto tekste pasigedo komunistinės ideologijos, lenktyviausios su fašizmu, pasmerkimo. „Raudonasis maras buvo baisnis už rudą, nes daugiau naikino savus“, teigė kalbėtojas. Jo nuomone, pirmiausia reikia pagerbti sovietų okupacijos aukas.

Seimo LDDP frakcijos narys Justinas Karosas teigė, kad įvertinti komunizmo nusikaltimus žmonijai Seimas galės spalio perversmo Rusijoje metinių progą, bet dabar diskutuojama apie antihitlerinės koalicijos pergalę Antrajame Pasauliniame kare. „Mes turime pagerbti žmones, kurie žuvo, kovodami su fašizmu, ir kurie liko gyvi“, sakė Karosas.

„Labai gerai, kad nuomonės išsiskiria — visuomenė sužinos, kas eina prieš hitlerinę ideologiją ir kas ją palaiko“, teigė LDDP frakcijos narys Albinas Albertynas. Kalbėdamas apie sovietinę Lietuvos okupaciją, Albertynas pareiškė, kad tai „nuspėdė ne vienas Stalinas — jeigu W. Churchill ir F. Roose-

velt būtų pareikalavę, kad iš šių kraštų būtų išvesta kariuomenė, ji tikrai būtų išvesta“.

„Deja, Jaltos konferencijoje Stalinas prašė, kad Sovietų Sąjunga, Ukraina, Baltarusija ir Lietuva būtų kaip atskiros narės Jungtinėse Tautose. Jeigu Stalinui būtų pritarę, Lietuvos vardas po karo būtų garsėjęs visose tarptautinėse organizacijose“, teigė Albertynas. Jo nuomone, „žudynes organizavo Hitlerio šnipų-diversantų mokyklų pasiūsti agentai, kurie vykdė hitlerinės Vokietijos žvalgybos užduotis“. Pasak Albino Albertyno, tie, kurie nebalsuos už rezoliucijos projektą, galis nugalėto fašizmo: „Hitlerio šalininkų čia gyvas velnias yra“.

Seimo narė Z. Šliūtė, priklausanti Politinių Kalinių ir Tremtinių frakcijai, sakė, kad jai žinomi dokumentai, liudijantys apie tai, jog Antrąjį Pasaulinį karą sukėlė ne tik fašizmas. „Hitleris su Stalinu pasidalijo ne tik Europą — jie dvi dienas dalijosi net Afriką“, priminė Seimo narė. Jos nuomone, rezoliucijos projektas yra politiškas, istoriškai ir teisiškai neteisingas.

Rezoliucijos projektui nepritarė ir Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Kazys Bobelis, pareiškęs, kad Europos civilizacijos gėda tapo ne tik fašizmas, bet ir komunizmas. Seimo LDDP frakcijos atstovas Zenonas Adomaitis, sėdintis šalia A. Albertyno, pareiškė, kad tarp žudikų buvo daug ir lietuvių. „Hitlerio pakalikai sunaikino ne mažiau žmonių negu patys hitlerininkai“.

Seimo Krikščionių demokratų frakcijos atstovas Vytautas Bogušis klausė, ar LDDP frakcijos vadovybė kada nors paneigs A. Albertyno išsakytas tezes. „Ar tai LDDP frakcijos nuostata, kad Lietuvos laisvės armija buvo nacių kolaborantai, kad lietuviai, o ne naciai, kaip sako Z. Adomaitis, šaudė žydus?“ klausė V. Bogušis.

Rezoliuciją priimta vakarniam Seimo posėdyje. Opozicija balsavime nedalyvavo.

Lietuva gaus kurą iš Venezuelos

Vilnius, gegužės 3 d. (Elta) — Grįžęs iš kelionės Venezueloje ir Kolumbijoje, ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius trečiadienį spaudos konferencijoje sakė, kad gegužės pabaigoje Lietuva pasirašys sutartį su Venezuelos kompanijomis dėl kuro tiekimo. Adolfas Šleževičius ir jo vadovaujama delegacija visą praėjusią savaitę dėl to tarėsi su Venezuelos ir Kolumbijos vyriausybėmis bei šių šalių verslininkais Bogotoje ir Caracas.

Jis pažymėjo, kad sėkmingos derybos tiek su Venezuelos prezidentu, tiek su atsakingomis kompanijomis lėmė tai, kad per porą savaičių bus galima pasirašyti ilgalaikį oremlusio — naujos kuro rūšies — tiekimo į Lietuvą sutartį. Numatoma, kad ji galios 15 metų. Be to, turėtų taip pat būti ir atskiras susitarimas dėl lengvatinio kuro tiekimo kontrakto sąlygų.

Šis kuras, sakė premjeras, bus pigesnis už tą, kurį Lietuva dabar perka Rusijoje.

Pasak ministro pirmininko, realu, kad jau po poros mėnesių pirmą kartą šį kurą galima bus bandyti panaudoti Elektrėnų, vėliau — didžiosiose degamą kurą naudojančiose elektrinėse. Jis pabrėžė, kad tam reikia technologinių pertvarkymų, tačiau investicijos jiems yra sąlyginai mažos, palyginti su tuo, kokią naudą galima gauti naudojant kitą importuotą kurą.

Premjeras taip pat pranešė, kad Kolumbijoje, kuri yra viena iš didžiausių kavos eksportuotojų pasaulyje, tartasi, kad Lietuvoje būtų galima steigti bendrą kavos perdirbimo įmonę. Tokią produkciją toliau būtų galima realizuoti Rytų rinkoje. Ministro pirmininko nuomone, šioms dviem šalims Lietuva galėtų pasiūlyti pirkti įvairių žemės ūkio produktų, taip pat medieną, kai kuriuos chemijos, elektronikos pramonės gaminius.

Bosnijos serbų vadas Radovan Karadžić skatina ir drąsina savo pajėgų tankus, trečiadienį išvykstantius kovoti su kroatais prie Sarajevo. Trečiadienį vėl prasidėjo smarkūs šaudymai koridoriuje, einančiame į šiaurę iš Sarajevo, sujungiantį serbų gyvenvietes Kroatijoje su Bucharėstu. Šios kovos prasidėjo tuo pačiu metu kai Bosnijos serbai sustiprinimo ir Sarajevo puolimus. Sekmadienį minosvaidžiu jie užmušė 11 žmonių, bet kai Jungtinių Tautų pajėgų vadas Bosnijoje paprašė NATO lėktuvų puolimų prieš serbų pozicijas, jo prašymas buvo atmetas. Tad Jungtinės Tautos dabar svarsto, ką taikos palaikytojai iš viso ten gali padaryti.

Lietuva nenori, kad Rusija būtų izoliuota

Vilnius, gegužės 4 d. (Elta) — Lietuva neteikia didelės reikšmės kai kurių Rusijos aukštų pareigūnų pareiškimams panaudoti jėgą, ginant Baltijos valstybėse gyvenančių rusų teises, sakė Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas susitikime su Vilniuje vykstančio Europos Tarybos (ET) Parlamentinės Asamblėjos kultūros ir švietimo komiteto posėdžio dalyviais. Rusijos užsienio reikalų ministro Andrej Kozjrev ir gynybos ministro Pavel Gračev karingumas, Brazauskos nuomone, yra susijęs su prasidedančia rinkimų kampanija.

Anot Brazauskos, Rusijos ne-reikėtų tapatinti su buvusia Sovietų Sąjunga, kuri grasino visam pasauliui. Joje, nors ir labai sunkiai bei lėtai, vis dėlto vyksta demokratiniai pertvarkymai.

Pasak Algirdo Brazauskos, Baltijos valstybės, turinčios didelę derybų su Rusija patirtį, pajuto, jog Rusija nepretenduoja į Lietuvą, Latvijos ir Estijos priklausomybę jai. „Su Rusija

mes išmokome kantriai derėtis, ji negali mums padaryti jokių priekaištų dėl susitarimų nevykdymo“, pabrėžė prezidentas Brazauskas.

Jo nuomone, nederėtų palaikyti tų Lietuvos bei kitų valstybių politinių jėgų, kurios siūlo izoliuoti Rusiją nuo Europos politinių struktūrų, tarp jų NATO. „Rusijos žmones reikia įtikinti, kad NATO nėra priešas, o kolektyvinio saugumo priemonė. Tokią švietėjišką veiklą galėtų atlikti ir Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos nariai“, pasakė A. Brazauskas.

Lietuvos bei Latvijos ir Estijos saugumą, be kita ko, garantuoja jų priklausymas Europos Tarybai, pabrėžė prezidentas. Jo nuomone, žemyno saugumas padidėtų, jei Europos Tarybą priimtų Ukrainą. Algirdas Brazauskas priminė Europos Tarybos parlamentarams pasiuntęs laišką ET Parlamentinės Asamblėjos prezidentui, kuriame paprašė paremti Ukrainos norą įstoti į Europos Tarybą.

Estijos prezidentas išpėjo apie prekyvimą principais

Talinas, gegužės 10 d. (ETA-Elta) — Grįžęs iš Antrojo Pasaulinio karo pabaigos sukakties minėjimų Londone ir Paryžiuje, Estijos prezidentas Lennart Meri aerodrome žurnalistams pasakė, kad mažytė Estija vėl turės Europai priminti, kaip pavojinga prekyvimo principais.

Antrojo Pasaulinio karo metu tai įvyko Teherano ir Jaltos konferencijose, ir to padariny buvo tai, kad Estija, Latvija ir Lietuva prarado nepriklausomybę, o Lenkija ir kitos Rytų Europos šalys — suverenitetą, pabrėžė prezidentas. „Turiu pranešti“, pridūrė L. Meri, kad Londone ir Paryžiuje man niekam nereikėjo aiškinti priešas, dėl kurių aš nevažiavau į iškilmės Maskvoje“.

Laikraštis „Estonia“ rašo, kad antradienį Talino mašinų gamyklos darbuotojai buvo susirinkę prie Obelisko, skirto žuvusiųjų Antrajame Pasauliniame kare atminimui. Trumpame minėjime dalyvavo Didžiosios Britanijos ambasadorius Estijoje. Jis patikino, kad

jo tėvynėje nepamirštas Sovietų Sąjungos indėlis į fašizmo sutriuškinimą ir priminė, jog dabartinės Europos uždavinys — atminti istorijos pamokas ir užkirsti kelią totalitarizmui.

Vyriausybė apkaltino Estijos Valstybinę privatizavimo agentūrą saugumui ir įstatymų pažeidinėjimu, rašo laikraštis „Rahva haal“. Kaip pranešė per spaudos konferenciją kabineto vadovas Tiit Vahi, agentūra, nesuderinusi su vyriausybe ir pažeisdama įstatymus, pardavė šešias valstybines įmones. Premjeras siūlo šį veiksmą kruopščiai ištirti.

— Lietuvos ambasadorius JAV Adolfas Eidintas su žmona Birute pirmą kartą buvo pakviestas ir dalyvavo Europos Sąjungos ambasadoje Vašingtone surengtame Europos dienos paminėjime gegužės 9 dieną. Be Europos Sąjungos valstybių ambasadorių, dar buvo pakviesti Skandinavijos ir kai kurių Rytų ir Vidurio Europos šalių atstovai, praneša Lietuvos ambasada Vašingtone.

Rusijos medaliai Lietuvos veteranams

Vilnius, balandžio 28 d. (BNS) — Rusijos ambasadoje Vilniuje balandžio 28 d. buvo įteiktas pirmasis šimtas medalių Lietuvoje gyvenantiems Antrojo Pasaulinio karo veteranams.

Šie apdovanojimai suteikti Rusijos prezidento Boris Jelcino įsakymu, minint pergalės prieš nacistinę Vokietiją 50-ąsias metines.

„Tuo metu jūs visi buvote vienos armijos kariai, ir dabar jūs visi esate nugalėtojai, nepriklausomai anuo to, kokią turite pilietybę“, kreipdamasis į veteranus, sakė Rusijos ambasadorius Lietuvoje Nikolaj Obertyšev.

Daugelis apdovanotųjų Rusijos atminimo medaliais yra Lietuvos piliečiai, tarp jų — poetas Eduardas Mieželaitis ir filosofas Juozas Minkevičius.

Iš viso pergalės 50-mečio medaliais Lietuvoje bus apdovanota apie 15,000 žmonių, dalis kurių yra Rusijos, tačiau didžioji dauguma — Lietuvos piliečiai.

Gegužės 4 d. buvo susprogdintas buvusios Sovietų Sąjungos radarų stoties bokštas Skrundoje, Latvijoje. Šis griovimas, tačiau turėjo daug didesnę simbolinę prasmę, nes šis Rusijos karinis bokštas Latvijoje buvo laikomas „pabaissa“ — sovietinės okupacijos simboliu. Tad sprogdinimo ceremonijoje dalyvavo Latvijos prezidentas ir vyriausybė. Latvijos prezidentas Guntis Ulmanis sprogdinimo ceremonijoje, kurioje atsisakė dalyvauti Rusijos ambasadorius, pareiškė: „Šiandien visoje Latvijoje aidi Antrojo Pasaulinio karo aidas. Ši stotis visada buvo karo, okupacijos ir globalinės konfrontacijos simbolis. Tegul žalia, vilties spalvos žolė auga ant šios pabaissos griuvėsių“.

JAV Kongresui pateikta rezoliucija dėl Karaliaučiaus demilitarizavimo

Los Angeles, gegužės 10 d. — Amerikos Baltų Laisvės Lygos pastangomis respublikonas kongresmanas Christopher Cox iš Kalifornijos JAV Atstovų rūmuose pateikė rezoliuciją H. Gen. Res. 51, kurioje JAV Kongresas pareiškia nuomonę, kad Karaliaučiaus kraštas turi būti demilitarizuotas ir pavestas tarptautinei kontrolei. Tačiau norint, kad Atstovų rūmai priimtų šią rezoliuciją, svarbu, kad už ją pasisakytų kuo daugiau Kongreso narių.

Tuo tikslu Amerikos Baltų Laisvės Lyga per Western Union telegramų įmonę suorganizavo telegramų siuntimą, kuris pradeda veikti nuo gegužės 12 d., savo kongresmanams JAV Atstovų rūmuose, raginant juos tapti šios rezoliucijos rėmėjais („co-sponsors“). Telegramą savo kongresmanui labai lengva pasiūsti, skambinant į „Hotline for the Baltic American Freedom League“, telefonu 1-800-851-1572. Pats paskambinimas nieko nekainuoja, bet skambintojo vardu išsiųsta telegrama atitinkamam kongresmanui, pasirašyta siuntėjo pavarde, kainuos 6.45 dol., ir ta suma bus automatiškai įrašyta į telegramos siuntėjo sekančią telefono sąskaitą. Beje, paskambinus reikia pasakyti savo vardą, pavardę ir adresą „zip code“, kad telegramų agentūra žinotų, kuriam kongresmanui pasiūsti telegramą.

Telegramos teksto vertimas yra toks: „Jūsų kolega, p. Christopher Cox iš Kalifornijos, pateikė Atstovų rūmų „Concurrent“ Rezoliuciją nr. 51, kuriamės šaukiamasi Rusijos dalinių išvedimo iš Koenigsberg-Kaliningrado. Nors Antrasis Pasaulinis karas pasibaigė prieš 50 metų, maždaug 200,000 rusų dalinių

lieka šioje anklavoje, grąšindami NATO ir visos Europos saugumui. Šią grėsmę pašalinti ir pasirūpinti neutralia šios srities administracija iki galutinio sprendimo dėl jos teisinio statuso yra mūsų (t.y., JAV piliečių — Red.) interesas. Prašau pasirašyti House Concurrent Resolution 51, paskambinant į p. Cox raštinę numeriu 5-3765 ir remiant ją JAV Kongrese. Ačiū“.

Informuodama apie telegramos suorganizavimą Angelė Nelsienė minėjo, kad telegramos siuntimas yra viena efektyviausių veiklos būdų, siekiant paveikti JAV Kongreso narius, nes jie supranta, jog telegramos siuntėjas, jausdamas reikalo svarbą ir skubumą, net brangiai sumoka, kad laiku pareiktų savo nuomonę kongresmanui. Kai viena kuria tema kongresmanas gauna daug telegramų, jis ar ji žino, kad šiuo reikalu yra didelis susirūpinimas ir stiprus jo rinkėjų blokas, kurie seks jo veiksmą tuo klausimu.

Šis darbas tampa itin svarbus šiandien, kalbėjo Nelsienė, kai dėl prezidento Bill Clinton dvi-prasmisų pasisakymų Maskvoje aiškūs pasisakymai dėl Rusijos iš JAV Kongreso tampa dar svarbesni, nei ligšiol. Todėl Amerikos Baltų Laisvės Lyga ragina nedelsiant siūsti telegramas savo Kongreso atstovams, o jei reikia daugiau informacijų, skambinti Angelei Nelsienei telefonu 714-526-3648 arba siūsti faksą: 714-680-3269.

Lietuvos kariuomenės bataliono Atvirų durų diena

Vilnius, gegužės 5 d. (Elta) — Lietuvos kariuomenės pajėgų atskiras komendantinis batalionas gegužės 5 d. pakvietė visus besidominčius Lietuvos kariuomenės atvirų durų dieną. Atėjusiems buvo demonstruojama turima karinė bei autotransporto technika, leista apžiūrėti kareivines, vaišinta kareiviška koše.

Bataliono vadas majoras Rimantas Pika mano, kad, leidus žmonėms pamatyti kariuomenės dalinius, liks mažiau galimybių legendomis apipinti už tvorų esančias ir ginkluotų sargybinių saugomas teritorijas. Reklamuodamas save batalionas taip pat tikisi, kad būtent pas juos norės tarnauti į privalomąją krašto apsaugos tarnybą šį pavasarį šaukiami jaunuoliai.

Komendantiniame batalione tarnauja apie 250 karių. Beveik visa technika yra užsienio valstybių dovanota.

KALENDORIUS

Gegužės 12 d.: Šv. Nerėjas, Achilas ir Pankratas, kankiniai, mirė apie 304 m.; Flavija, Vaidutis.

Gegužės 13 d.: Servacijus, Imelda, Robertas, Glicerija, Alvydė. 1923 m. išrinktas Lietuvos Antrasis Seimas.

SPORTO APŽVALGA

Redaktorė Irena Regienė

45-SIOS SPORTO ŽAIDYNĖS CLEVELANDE

45-sios Š. Amerikos Lietuvių Sporto žaidynės jau čia pat. Gegužės 19, 20 ir 21 d. į Clevelandą suplauks Š. Amerikos lietuviai sportininkai jau 45-tą kartą išbandyti jėgas vyrų A, vyrų B ir jaunių A krepšinyje, vyrų ir moterų tinklinyje, šachmatuose ir kovinių šautuvų šaudyme.

Zaidynių vykdytojai – Clevelando Lietuvių Sporto klubas „Žaibas“ yra pasiruošę šiam įvykiui sudaryti prideramas sąlygas.

Pasibaigus dalyvių registracijai paaiškėjo, kad žaidynėse dalyvaus 7 vyrų A krepšinio, 9 vyrų B krepšinio ir 6 jaunių A krepšinio komandos. Tinklinyje – 4 vyrų ir 2 moterų komandos. Taigi viso 28 komandos.

Be abejojimo, dėmesio centre bus krepšinis. Vyrų A klasėje užsiregistravo: Toronto „Aušra“, Hamiltono „Kovas“, Toronto „Vytis“, New Yorko „LAK“, Čikagos „Lituanica“, Detroito „Kovas“ ir Clevelando „Žaibas“. Pernykštis laimėtojas – Čikagos ASK „Lituanica“.

Vyrų B krepšinyje dalyvaus: Hamiltono „Kovas“ I ir II, Toronto „Aušra“, New Yorko „LAK“, Detroito „Kovas“, Čikagos ASK „Lituanica“ I ir II, Čikagos „Neris“ ir Clevelando „Žaibas“. 1994 m. laimėjo Detroito „Kovas“.

Jaunių A klasėje (gimusių 1976 m. ir jaunesnių) užsiregistravo: Toronto „Aušra“, Hamiltono „Kovas“, Detroito „Kovas“, Čikagos „Lituanica“, Los Angeles „Banga“ ir Clevelando „Žaibas“.

Vyrų tinklinyje dalyvaus: Čikagos „Neris“, Los Angeles „Banga“ ir Clevelando „Žaibas“ I ir II. Pernykštis laimėtojas – Čikagos „Neris“.

Moterų tinklinyje yra tik Toronto „Aušra“ ir Clevelando „Žaibas“. Pernai moterų tinklinis neįvyko.

Moterų krepšinio varžybos nebus vykdomos dėl nepakankamo komandų skaičiaus (užsiregistravo tik 2 komandos).

Šachmatų turnyras bus vykdomas 4-rių ratų šveicarų sistema: 2 ratai šeštadienį ir 2 ratai sekmadienį. Nugalėtojių vėl teks Dr. Algirdo Nasvyčio Atminimo pereinamoji taurė, kurią pernai laimėjo Antanas Jasaitis iš Čikagos ir Juzoas Chrolavičius iš Hamiltono (lygiosios). Abu rengiasi dalyvauti ir šiais metais. Šachmatų turnyrą globoja Dievo Motinos lietuvių parapija, kurios klebonas yra kun. Gediminas Kijauskas, SJ.

ŽAIDYNIŲ TVARKARAŠTIS

Penktadienį, gegužės 19 d. vyks tik vyrų A ir B krepšinis Euclid High School, 711 East 222-nd. St., Euclid, Ohio, nuo 6 iki 11 val. vak.

Šeštadienį, gegužės 20 d., visų klasių krepšinis vyks Euclid High School, nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak.

Tinklinis vyks šeštadienį, nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak., Richmond Heights High School, 447 Richmond Rd., Richmond Heights, Ohio. Visos tinklinio

varžybos bus užbaigtos šeštadienį.

Sekmadienį, gegužės 21 d., krepšinio visų klasių varžybu tampa ir užbaigia – Euclid High School nuo 9 val. ryto iki 5 val. p.p. Oficialus žaidynių aktas bus 3 val. p.p., prieš vyrų A klasės krepšinio finalą.

Sachmatų turnyras vyks šeštadienį ir sekmadienį, nuo 9:30 val. r., Dievo Motinos parapijoje, 18022 Neff Rd., Cleveland, Ohio. Tel. 216-531-4263. Kontaktas – Vytautas Nasvytis, tel. 216-631-0210.

Šaudymo varžybos vyks tik šeštadienį, nuo 10 val. ryto, ORCO karinėje šaudykloje, Geneva, Ohio. Kontaktas – pulk. Algirdas Garlauskas 216-486-6987. Registruotis vietose.

Žaidynių vakaras – šokiai įvyks šeštadienį, 8 val. vak., Clevelando Lietuvių Namuose, 877 East 185th St., Cleveland, Ohio, tel. 216-531-2131.

Pietūs žaidynėms paremti numatomi sekmadienį, nuo 11 val. ryto, Dievo Motinos parapijos svetainėje, 18022 Neff Rd., Cleveland, Ohio, tel. 416-531-4263.

Lietuviškos pamaldos – sekmadienį, 10 val. r., Dievo Motinos bažnyčioje, ir 10:30 val. r. – Šv. Jurgio bažnyčioje, 6527 Superior Ave., Cleveland, OH.

Pagal galutinės registracijos duomenis dalyvauti numato 7 vyrų A, 9 vyrų B ir 6 jaunių A (17-19 m.) krepšinio, bei 4 vyrų ir 2 moterų tinklinio komandos.

Clevelando lietuviai kviečiami atsilankyti į žaidynių sportines varžybas bei kitus renginius ir prašomi žaidynių rengimą paremti moraliniai ir materialiniai.

LENGVAATLEČIŲ DĖMESIUI!

Kviestinės LSK „Žaibo“ lietuvių ir baltiečių lengvosios atletikos rungtynės vyks š. m. birželio 10 d., šeštadienį, Independence High School stadione, Independence, Ohio (pietinis Clevelando priemiestis). Varžybos vyks 1995 USATT Lake Erie distrikto pirmenybių rėmuose, atrenkant lietuvius bei kitus baltiečius.

Dėl informacijos, kreiptis į Algirdą Bielskų, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117-2122. Tel. 216-486-0889; Faksas 216-943-4485.

Varžybos vyks vyrų, moterų ir visose prieauglio ir senjorų-veteranų klasėse. Dalyvauti kviečiami visi lietuvių ir kitų baltiečių lengvaatlečiai.

PATIKSLINIMAS

Algio Rugieniaus, į PLS žaidynes išvykos komiteto JAV-se pirmininko, adresas yra: 3620 Burning Tree Dr., MI 48302-1511. Telefonas ir FAX – 810-642-7049. V Pasaulio Lietuvių Sporto žaidynės š. m. liepos 30 – rugpjūčio 5 d. vyks Lietuvoje, Kaune ir Vilniuje. Dėl korespondento anksčiau pateiktam netikslaus telefono numerio, atsiprašome asmenį, kurio telefonas buvo pateiktas ir visų juo skambinusiu.

Lietuvos jachtai „Laisvė“ plaukiant apie Horno Raga, visi žuvę jūreiviai pagerbiami lietuviško krivėlio ir vandens gelmes nuleidimu. Šias tradicines apeigas atliko jauniausias „Laisvės“ igulos narys, kapitono Igno Minioto vienuolikmetis sūnus, Tadas.

BURINĖ JACHTA „LAISVĖ“ LAUKIAMA ČIKAGOJE

„Laisvė“, burinė – lenktyninė jachta, statyta 1981 m. Ispanijoje, yra 18.3 metrų ilgio, 5.3 m pločio, grimzlė 3.7 metrų.

Vadovaujama kapitono Igno Minioto, iš Klaipėdos išburiavo 1993 m. birželio 26 d. kelionė aplink pasaulį. „Laisvė“ neša lietuvišką trispalvę, kuri yra nuo paskutinio lietuviško laivo „Lituanica“, 1944 m. karo pabigoje pabėgusio į Vakarų. Šią trispalvę išsaugojo p. Katinas iš New Yorko, saugojęs ją 50 metų. Dabar ji burlaiviu „Laisvė“ keliauja aplink pasaulį, o vėliau bus patalpinta Vytauto Didžiojo muziejuje, Kaune.

„Laisvės“ kelionė buvo aprašoma Naujosios Zelandijos spaudoje, rodoma Havajų televizijoje. „Laisvė“ yra pirmia lietuviška jachta aplankiusi: N. Zelandiją, Fijį, Tahitį, Havajus, San Francisco, San Vincente, Rio de Janeiro, Cape Town, Adelaidę, Perth ir daug kitų pasaulio uostų.

Kiekvieno buriuotojo svajonė yra aplaukti Horno Raga – tai lyg apvainikavimas visų kelionių. Plaukiant apie Horno Raga, kapitonas Ig. Miniotas savo laiške rašo: „Horno Raga aplaukti pavyko sėkmingai: prieš pat paskutinę naktį gavome labai stiprų priekinį vėją, 7-8 balų, stiprumu su sniegu. Bangos buvo 6 metrų. (Kas yra buriavęs, gali įsivaizduoti 18 metrų burlaivį,

kovojuojant su 6 metrų bangomis ir sniegu). Bet iš ryto vėjas pasisuko į vakarus ir prie pat Horno dvi valandas turėjome saulę ir pietvakarių vėją. Su 6 kvadratinėmis metrų pačia mažiausia bure, darėme beveik 8-9 mazgus, o Neptūnas leido net pafotografuoti ir išgerti šampano. Po to vėl prasidėjo, pavėjui su ta mažiausia bure darėmė 15 mazgus. Nusilpėdėme sniego senį, bet buvo smagu, kad viskas gerai ir kartu liūdna, kad viena svajone mažiau“.

Kviečiame Čikagos lietuvius, buriuotojus ir visus vandens sporto mėgėjus, pasitikti „Laisvė“ Čikagoje, nešančią istorinę trispalvę aplink pasaulį.

Kaip kapitonas Miniotas yra pareiškęs N. Zelandijos spaudoje: „Buriavimas nėra sportas, bet savotiškas, kitoks gyvenimas, gal tik neaugeliui suprantamas. Žmonės yra svajotojai, kartais svajonės išsipildo; tai yra mano svajonė“.

Norintieji drauge su „Laisvės“ igula jau nuo Bostono yra aplaukti Šv. Lauryno upe ir per didžiuosius ežerus, aplankant Halifax, Quebec, Montreal, Toronto, Cleveland, Detroit ir Čikagą, kviečiame kreiptis į j.v.s. Antaną Levaną Čikagoje, tel. 708-458-2340, kuris suteiks visas informacijas.

Gero vėjo „Laisvei“ ir tiems, kurie ją sutiks.

L.K.

ATIDEDAMAS MOKSLO UŽBAIGIMAS

Jono H. Vėlyvio pavidė jau girdėta. Jo pasiekimai moksle ir sporte (du aukso medaliai „Pan Am“ varžybose š. m. kovo mėn. Argentinoje) tikrai pasigėrėtini. Jonas H. Vėlyvis, 29 m. amžiaus, irkluoti pradėjo studijų metais Harvardo universitete, kur 1988 m. baigė inžinerijos mokslus su pagyrimu. Studijavo toliau, ir šiuo metu iki ortopedinės chirurgijos baigimo Kolumbijos universitete, New Yorke, jam likę tik

aštuoni mėnesiai. Laimėti aukso medaliai paskatino jį kuriam laikui atidėti studijas ir pradėti ruoštis tolimiesiems, pasaulinio masto laimėjimams irklavimo sporte. Šiuo metu Jonas H. Vėlyvis ir dar trys vyrai, sudarantys lengvo svorio keturvietės valtys igula, gyvena ir treniruoja Chula Vista Kalifornijoje, garsiam treneriui Mike Spracklen vadovaujant, ruošiasi 1996 m. olimpinėms žaidynėms.

Metų laikotarpiu iki olimpiados Atlantoje Jonui su keturvietės valtys igula teks dalyvauti įvairiose varžybose: Vokietijoje, Anglijoje, vėliau, po vieno mėnesio treniruočių Trakų ežere, Lietuvoje, vyks į Suomiją, į Pasaulio čempionatą. „Pan Amerikos“ varžybose ir aukso medalių grupę lygiavosi Argentinos ir Kanados irkluotojai. JAV lengvosios keturvietės irkluotojai baigė aplenkė kanadiečius 613.66 prieš 614.07, o JAV atšuntvies lengvo svorio valtys igula su Jonu H. Vėlyviu tapo pirmieji taip pat pasiekę 624.70 sek. laiką. Argentina liko antroje vietoje su 627.76, Kuba trečioje, užbaigusi varžybas su 634.58 sek. laiku.

Jonas H. Vėlyvis, dviejų aukso medalių laimėtojas, š. m. kovo mėn. Argentinoje vykusiose „Pan American“ žaidynėse. Jis atstovavo JAV-ams irklavimo varžybose.

Futbolas Čikagoje

„LITUANICA“ – „LIGHTNING“ 0:0

Po stambių „Lituanicos“ pergalų ankstesnėse rungtynėse šiame sezone (4-1 ir 8-4) gegužės 7 d. susitikime su „Lightning“ buvo tikimasi, kad į varžovų vartus pabirs įvarčių, kaip pupų. Deja, taip neįvyko, neš baigta „švaria“ pasekme 0-0. Taigi prieš anksčiau turėtų keturių taškų buvo pridėtas dar vienas ir šiame rate „Lituanica“ pirmąją prieš kitas komandas. Tačiau reikia atsiminti, kad šis yra antrasis ratas, tad pridėjus 5 taškus prie praėjusių metų kuklaus kraičio, dar ne taip daug taškų turima. Bet iki šio rato pabaigos reikalai taškų atžvilgiu turėtų žymiai pagerėti.

Praėjusio sekmadienio rungtynėse, Burbank miestelyje, „Lituanica“ turėjo aiškia persvarą. Tačiau ir kampionų santykis – 10-1. Nemaža šūvių paleido žymieji „Lituanicos“ šauliai – V. Žuromskas, G. Kavaliauskas, R. Urbonavičius, tačiau nė vienas jų nerado vartų, nors gerokai išgąsdino lenkų komandos vartininką. Tačiau statistikoje tai liko šalti faktai, nieko bendro su rungtynių pasekme neturintieji.

Žinoma, žaidėjams labai trukdė stiprokas vėjas, o komandai – dviejų žaidėjų pavėlavimas, tad pirmąsias 15-ka minučių teko žaisti dešimtyje.

Smagu matyti, kad komanda pasipildė stiprokų žaidėjų ketvertu iš Morrain Valley kolegijos, kurių vienas dabar vadinasi Michael Belski, tačiau jo senelis turėjo Bielskaus pavardę. „Lituanicos“ vadovas Gediminas Bielskus mano, kad gal yra jo giminaitis.

Čia reikia paminėti, kad lenkų komanda turi sunkumų su aikšte; ji net kelis kartus pakeitė žaidimo adresą. Žinoma, tokie dalykai vargiai tolerotini ir lygos vadovybė į tai turėtų rimčiau pažiūrėti, nes tokie pakeitimai sudaro daug keblumų žaidėjams ir žiūrovams.

Gegužės 14 d. „Lituanica“ turės kiek tolimesnę išvyką ir rungtynias prieš „Spartos“ vienuolikę Lombard, IL, esančiame Sunset Knoll parke (prie Rt. 53 ir St. Charles Rd.). Čekų „Spartos“ klubas yra vienas seniausių Čikagoje, tik tiek, kad patį čekų jame šiuo metu jau beveik nelikę, o tik keli užkietėje vadovai palaiko šio klubo gyvybę.

Gegužės 21 d. „Lituanica“ sugrįš atgal į namus – aikštę prie Lietuvių centro Lemonte. Visų rungtynių pradžia 3 val. p.p.

ŽAIDĖ IR JAUNIMAS

Šalia vyrų gegužės 7 d. žaidė ir „Lituanicos“ jaunimo komandos. Jaunių vienuolikė sukovėjo 2-2 su „Trevians“, o jaunučiai (14 m. ir jaunesni) laimėjo prieš Oak Forest 4-2.

Gegužės 14 d. jaunieji rungtynias prieš „Green-White“, Lemonte, 11 val. ryto, o jaunučiai važiuoja į Lincoln Way, kur jų žaidimo pradžia bus 2 val. p.p.

Žinoma, kad įvairiose mokyklose rungtyniauja ne vienas lietuvių kilmės jaunuolis. Šie jaunuoliai yra kviečiami įsijungti į „Lituanicos“ komandas ir žaisti kartu su lietuviais. Naujus žaidėjus registruoja Gediminas Bielskus, tel. (708) 422-8376.

KELIONĖ Į LIETUVĄ

Kaip jau buvo rašyta, dvi „Lituanicos“ komandos, papildytos

Išsivijos jaunimui Jonas H. Vėlyvis turėtų būti pavyzdžiu, kaip reikia planuoti pasiekimą gyvenime. Su ryžtu ir planingai siekiant tikslo, sėkmė visuomet lydės.

Sig. K.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.00. Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokesčių, pažymima, iki kada yra užsimokeję.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
JAV	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$110.00	\$60.00	\$40.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant į Lietuvą (Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsakant užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.000	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausia redaktorė Danutė Bindokienė
Administratorius Pjūjus Stontūsis
Moderatorius kun. Viktoras Rimšelis, MIC

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija straipsnius taisyso savo nuožūria. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

LIETUVOS DVIRATININKAI LENKTYNIAUJA PRANCŪZIUOJE

lietuviams futbolininkais iš kitų miestų, žada dalyvauti V Pasaulio Lietuvių Sporto žaidynėse Lietuvoje. Žaidynės ten prasidės liepos 30 d. Jau baigiamos komplektuoti komandos, nors geresniems žaidėjams dar yra vietos.

Kiek sunkiau su lėšomis, nes yra studentų, kurie negali susimokėti kelionės išlaidas. Kiti gali prisidėti tik dalinai. Todėl šiam reikalui renkamos aukos. Galintieji palengvinti šiuo metų vyry vykimą į žaidynes Lietuvoje prašomi prisidėti auka. Rašyti klubo išdindinkui Leonui Juraičiui, 15242 Narcissus Ct., Orland Park, IL 60462.

E.Š.

LR 03.23.

<p>EUGENE C. DECKER, DDS, P.C. 4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL Pirmas apyl. su Northwestern-un-to diplomu, lietuviams sutarkys dantis už prienamą kainą. Pacientai primami absoliučiai punktualiai. Susitarimui (kalbėti angliškai) tel. 708-422-8260</p>	<p>Cardiac Diagnostics, Ltd. Marquette Medical Building 6132 S. Kedzie Chicago, IL 60629 Tel. (312) 436-7700</p>
<p>DR. A. B. GLEVECKAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS 3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101 Valandos pagal susitarimą Pirmd. 3 v. p.p. - 7 v.v. antrd. 12:30-3 v.p.p. trečd. uždaryta, ketvd. 1-3 v.p.p. penkt. ir šešt. 9 v.r. - 12 v.p.p.</p>	<p>RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D. S. PRASAD TUMMALA, M.D. Širdies ir Kraujagyslių Ligos Valandos pagal susitarimą</p>
<p>6132 S. Kedzie Ave., Chicago (312) 778-6989 arba (312) 489-4441</p> <p>DR. K. A. JUCAS ODOS LIGŲ SPECIALISTAS GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS KOSMETINĖ CHIRURGIJA</p>	<p>DR. ALGIS PAULIUS ORTOPEDINĖS LIGOS CHIRURGIJA 1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120 Tel. (708) 742-0255 Valandos pagal susitarimą</p>
<p>DR. JOVITA KERELIS Dantų Gydytoja 3315 W. 55th St., Chicago, IL Tel. (312) 476-2112</p> <p>9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL Tel. (708) 598-8101 Val. pagal susitarimą</p>	<p>DR. L. D. PETREIKIS DANTŲ GYDYTOJA 9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL 1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave. Tel. (708) 598-4055 Valandos pagal susitarimą</p>
<p>Tel. kabineto ir buto: (708) 652-4159</p> <p>DR. P. KISIELIUS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 1443 So. 50th Ave., Cicero Kasdien 1 iki 8 v. v. išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p.p.</p>	<p>DR. RAIMUNDAS RUGINIS Chiropraktinis gydymas nuo nugaros, kaklo ir galvos skausmų 1025 Ogden Ave. Lisle, IL 60532 Tel. 708-963-1410</p>
<p>DR. PETRAS V. KISIELIUS INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS gydymas bei chirurgija 172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126 708-941-2609 Valandos pagal susitarimą Vakaris ir savaitgaliais tel. 708-634-1120</p>	<p>DR. LEONAS SEIBUTIS INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA IR GYDYMAS 6132 S. Kedzie Val. antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p. Šešt. pagal susitarimą Vizitai apmokami Medicare Kabineto tel. (312) 776-2880 Namų 708-448-5545 Priklauso Holy Cross ir Palos Community ligoninėms</p>
<p>DR. S. LAL SPECIALYBĖ – VIDAUS LIGOS 7722 S. Kedzie, Chicago 60652 Tel. 312-434-2123 Pirmd. 2 v. p.p. - 7 v.v. antr. 9 v.r. - 12 v.v. ketvd. 12-4 v. p.p. penkt. 12-6 v.v.</p>	<p>EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C. Specialybė – Vidaus ligų gydytojas Kalbame lietuviškai 6165 S. Archer Ave. (prie Austin) Valandos pagal susitarimą Tel. (312) 585-7755</p>
<p>Kab. tel. (312) 471-3300</p> <p>VIDAS J. NEMICKAS, M.D. KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS 7722 S. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60652</p>	<p>ARAS ŽLIOBA, M.D. AKIŲ CHIRURGIJA AKIŲ LIGOS Good Samaritan Medical Center- Naperville Campus 1020 E. Ogden Ave., Suite 310, Naperville, IL 60563 Tel. 708-527-0090 Valandos pagal susitarimą</p>

ATOMINIAI GULAGAI

E. RINGUS

Rusiškieji gulagai

Karo ir pokario laikotarpiams Amerika padarė nemažai stambius klaidų. Viena jų buvo klaidingas apskaičiavimas, kiek laiko užtruks sovietams pavyti Ameriką atominį ginklų gamyboje. Manyta, kad sovietams reikės 10-15 metų, kol jie pasieks tai, ką Amerika turėjo 1945 m. Tokią galvosena jie rėmė sovietų mokslininkų atsilikimo atominį tyrimų srityje, pramonės sutrikimu prieš ir po karo, darbo jėgos trūkumu. Čia smarkiai apsiriktą. Darbo rankų sovietai tikrai galėjo parūpinti visada, reikėjo tik Stalino įsakymu. Tokį įsakymą Stalinas pasirašė 1942 metais, kai Berija pranešė, jog Amerika jau turi pažangus atominės bombos gamyboje. Kai mūšis dėl Stalingrado dar nebuvo užbaigtas, Maskvoje buvo sudarytas komitetas iš geriausių fizikų ir pradėta atominės bombos užmazga. Atominės bombos pagrindas yra uranijaus elementas, kurio sovietai Maskvos institute turėjo vos 4 kg. Į visas sovietines tarnybas buvo išsiųstas reikalavimas ieškoti uranijaus rūdos, naudojant visokias priemones, visus išteklius. Stalinas, išsigandęs Amerikos pažangos ir matydamas galimą pavojų savo imperijai, davė laisvas rankas Berijai, kuris naujai įgytą galią išnaudojo be jokių skrupulų.

Tūkstančiai puslapių parašyta apie sovietų gulagus įvairių tautybių autorių, daug asmeniškų prisiminimų paskelbta, įskaitant Solženycyno „Gulagu Archipelagas“, bet nei vienas nėra aprašymų iš „atominų gulagų“. O tokių buvo daug. Ten dirbo ir žuvo milijonai. Karui einant prie galo, gulaguose pradėjo mažėti kalinių skaičiai. Laikė pirmos Stalino teroro bangos 1936-38 m. išvežti ūkininkai, politiniai kaliniai, nepatikimi karininkai baigė mirtį dėl nepakankamų sąlygų ir bado, ypač karo metu. Visiškai naujam projektui vėl reikėjo milžiniško skaičiaus darbo rankų. Jų parūpinimas Berijai nesudarė sunkumų, nes naujų „priešu“ atsirado milijonai. Į tą nelaimingą sąrašą pakliuvo buvę vokiečių stovyklose rusų belaisviai, išvežti darbininkai (ostarbeiteriai), Baltijos kraštų piliečiai, ukrainiečiai, kazokai, kaukazičiai ir Vlasovo armijos daliniai. Visi tos kategorijos žmonės buvo vežami tiesiog į plačias sovietų tuštumas.

Pagal Berijos sukurtą planą, turėjo būti įrengta atskiros labai slaptos stovyklos, išmėtytos negyvenamose srityse. Į tas vietoves atvežti kaliniai turėjo paruošti gyvenamas patalpas būsimiems atomo darbuotojams. Visų pirma reikėjo praveisti kelius, iškirsti miškus, nusausti pelkes Sibiro tundrose, iškasti urvus Uralo kal-

nuose. Visą tą darbą reikėjo atlikti be statybinės mašinerijos, plikomis rankomis. Dabar atskleisti dokumentai praneša, kad tokių slaptų gulagų buvo keliolika. Iš jų vėliau išaugo ištisi miestai, pradžioje artimuose sovietijos srityse prie Uralo, vėliau tolimuose Sibiro vietovėse, kalnuose, Kazachstano stepėse, kuo toliau nuo viešumos, toliau nuo Amerikos aerodromų Europoje.

Viena Berijos grupė rūpinosi vietovių ir įrengimų reikalais, kitai reikėjo parūpinti užteklinai rūdos, turinčios pakankamai uranijaus elemento. Atominio reaktoriaus pradžia reikia 45 tonų, kad išsautų grandininę reakciją, kas sovietams pavyko tik 1948 metų pabaigoje. Net ir tas pasisekimas įvyko tik todėl, kad suveiktas Čeliabinską visas uranijus, surinktas Čekoslovakijoje ir rytinėje Vokietijoje, kur naciai bandė sukurti savo atominę bombą. Berija įsteigė specialią grupę, kurios uždavinys buvo surinkti uranijaus rūdą iš visos Sov. Sąjungos. Nežinomas kalinių skaičius buvo išmėtytas po Rusijos plotybes ir priverstas skaldyti uolas, kur tik buvo rastas pakankamas kiekis uranijaus. Jie dirbo be pertraukos, be poilsio, nuodijami savo organizmą radioaktyviomis dulkelėmis ir mirdami be jokios globos ar aukų registracijos. Pagyvenę kaliniai būdavo perkeltami kiton kasyklon, kai vietiniai klonai atrodė jau išsemti. Kaip tik apie tuos „uranijaus gulagus“ netgi dabar vis dar nerandama statistinių duomenų. Iš-

kastą uranijaus rūdą reikėjo apdirbti vietoje, todėl atsirado net atakiri miestai, kurių nebuvo nei žemėlapiuose, nei kituose šaltiniuose. Jie nebuvo žinomi net laisvų darbininkų šeimoms. Paštą gaudavo tik per specialiai įkurtą sistemą – be vietovardžių. Duomenų apie kalinių, dirbusių ir žuvusių „uranijaus gulaguose“, skaičių vis dar nėra ir turbūt nebus. Manoma, kad jų buvo šimtai tūkstančių. Iš 165 gulagų Sov. Sąj., tik dvi šimtos yra trumpai minimos kaip „uranijaus gulagai“. Atrodo, kad iš visų tokių gulagų kalinių neliko gyvųjų tarpe.

Vokiškieji gulagai

Hitleris irgi nesnaudė, skubėjo pagaminti savo atominį ginklą. Dėl uranijaus trūkumo vokiečiai pasirinko kitokią būdą pagaminti atominę bombą. Esame matę dažnai rodomą filmą apie norvegų didvyrius, susprogdinčius vadinamo „sunkio vandens“ fabriką. Vokiečių bombos pagrindas buvo tas „sunkusis vanduo“, naudojamas reakcijos kontrolei. Po karo prasidėjo atominį specialų medžioklė Vokietijoje. Turbūt didžiausias skaičius pakliuvo į amerikiečių rankas. Tačiau nemažai nukeliavo į „plačią tėvynę“. Pagal specialybes jie buvo išmėtyti į įvairias atominės gamyklas. Pagal vokiečių tarpe buvo net pora Nobelio premijų laimėtojų. Jiems buvo duodamas uždavinys išspręsti tam tikras problemas ir, tik jas išsprendus, mokslininkai gaudavo pažadą grįžti namo. Didelį vaidmenį atliko ne tik žinovų pergabimas į Sov. Sąj., bet ypač vokiškų įrengimų, kurie liko nepaliesti, nes buvo įrengti giliai kalnuose, pervežimas į Sov. Sąj. Nemažai technikų ir inžinierių nukeliavo kartu, nes tik jie galėjo išmontuoti ir vėl surūginti įrengimus sovietų atominėse miestuose. Tie vokiečių specialistai daug prisidėjo prie sovietų pažangos atominio ginklų gamyboje. Kai kurie atradimai dar ir dabar naudojami. Dabar išaiškinta, kad iš viso Sov. Sąj. buvo septyni mokslinių tyrimų projektai, sukurti vien tik atvežtų vokiečių darbuotojų pastangomis. Daugelis vokiečių namo grįžo tik po dešimt metų.

Be patyrusių atominės energijos darbuotojų, sovietams reikėjo išlavintų mechanikų. Šią problemą Berija irgi lengvai išsprendė. Visose perinamosiose stovyklose grįžtantieji turėjo užpildyti anketas, rodančias jų įsigytą patyrimą Vokietijoje.

Tinkamus savo tikslams sovietai atrinko ir pasiuntė į atominis gulagus. Nepaisant milijonų kalinių esamose gulaguose, Berijai prireikė dar daugiau darbo rankų, nes Stalinas, bijodamas atominio ginklų pažangos Amerikoje, nutarė įsteigti atsikrą atominio ginklų gamybos tinklą. Pagal naują planą, atominė pramonė turėjo būti visiškai saugi ir mums galimo Amerikos puolimo, todėl visi įrengimai buvo statomi giliuose kalnų urvuose, visiškai nepriklausomai nuo aplinkos. Tuose urvuose buvo paruoštos patalpos atominės energijos personalui, sandėliai uranijui ir plutonijui, pastatytos atominės energijos elektros stotys visų įrengimų ir patalpų apšildymui. Išaugo nauji miestai, kuriuose buvo apgyvendinti atominės energijos darbininkai, o aplink – keletas gulagų prie kiekvieno miesto.

Tokiu būdu Stalinas sukūrė negirdėto masto pramonę tik tam, kad padarytų atominės bombas ir neutralizuotų Amerikos persvarą. Ši dvikova ypač pasireiškė „šaltojo karo“ laikotarpyje ir aukščiausią laipsnį pasiekė Korėjos karo metais. Pastatyta daug miestų, vadinamų „atomgradais“ su keistais pavadinimais: Arzamas - 16, Čeliabinsk - 40, Tomsk - 4 ir t.t. Amerikos pirminiai numatymai būtų išsipildę, jeigu ne išdavikiška personalo, dirbančio Amerikoje ir Kanadoje pagalba. Tuo būdu pirmas sovietų reaktorius buvo tikra amerikietiško kopija. Jam planus sovietams „parūpino“ B. Pontekorvo (perbėgęs 1951 m.). Pirmos sovietų atominė bomba irgi buvo kopija, numestos ant Hirošimos. Tokią bombą sovietai pagamino jau 1949 m. su K. Fuks (britų fizikas, dirbęs Los Alamos centre) pagalba vėliau Hiss, Rozenbergu.

Staliniškos paslaptys palengva išlenda į paviršius, visos atominės dirbtuvės ir jų vietovės rastos. Tik viena paslaptis turbūt nebus išaiškinta: kiek milijonų aukų pareikalavo atominio ginklų gamyba Sov. Sąjungoje.

APDOVANOTAS LTV FILMAS

Tarptautinis radijo ir televizijos universitetas Monte Carlo, globojamas UNESCO, nekomercinių televizijos filmų konkurse Lietuvos TV filmui „Iš skruzdėlių gyvenimo“ (režisierė Janina Lapinskaitė) paskyrė antrą apdovanojimą ir bronzos medali. Filme pasakojama apie vieno Lietuvos pensionato gyventojus.

Danutė Bindokienė

Ar tikslas pateisina priemones?

Po nepriklausomybės atkūrimo 1990 metais daugelį mūsų nustebeino nepaprastai gausus periodinės spaudos derlius Lietuvoje. Nepaisant anuomet plačiai skelbiamo popieriaus trūkumo, vien laikraščių pavadinimų atsirado keli šimtai. Atrodė, kad kiekvienas rajonas, miestas, valsčius, organizacija, partija, sambūris būtinai sumanė leisti savo laikraštį, tarytum tuo spaudos gausumu kompensuojant už ilgą dešimtmetį draudimus, varžymus, persekiojimus.

Į tą patvinsią periodikos upę Lietuvoje žiūrėjome su nuostaba ir neslėpiamu pavydu, nes toli nuo tėvynės mūsų spauda jau kentėjo „sausos metą“ – tebegyveno vos vienas dienraštis, saujelė savaitraščių ir dar mažiau mėnraščių. Vis gausėjo siūlymai, kad atėjo laikas „pailsėti“, iš viso atsakyti lietuviškos spaudos leidimo užsienyje, o jos alkį numalšinti, prenumeruojant laikraščius iš Lietuvos.

Per penkerius metus daugelis įsitikino, kad lietuviška periodika iš anapus Atlanto vis dėlto mūsų poreikių čia negali patenkinti. Nors pagrindiniai Lietuvos laikraščiai užsienyje (pvz., JAV) turi savo igaliojinius, besirūpinančius prenumeratorių suradimu, tos spaudos populiarumas gerokai sumažėjo. O kaip tėvynėje? Ar tie šimtai laikraščių dar vis gyvuoja, ar turi pakankamai skaitytojų?

Jau seniai iš įvairių šaltinių girdime, kad nemaža Lietuvos gyventojų dalis neįstengia užsienyje arbi kioskose bent retkarčiais nusipirkti dienraščio, nes eilinio žmogaus uždėris ar pensija yra juokinti maža. Jeigu reikia rinktis tarp laikraščio ir duonos kėsnio, pasirinkimas juk aiškus. Tačiau ir čia žmonės randa išeitį. Pasirodo, kad labai išpopuliarėjo miestų, miestelių, kaimų skaityklos ir bibliotekos, gaunančios periodinę spaudą. Apie tai tą pačią – balandžio 20 – dieną išsamiai rašo „Lietuvos aidas“ ir „Lietuvos rytas“.

„Centrinėje (Mažeikių – DB) bibliotekoje prie naujų leidinių vitrinų jau įprasta matyti eilutę žmonių. Jie ateina per pietus ir tyliai laukia valanda,

dvi, kol atliks vienas ar kitas laikraštis“ („LA“). Eilės susidaro Kaune, Marijampolėje, Alytuje, Panevėžyje, Ukmergėje... Labiausiai skaitomi laikraščiai – „Lietuvos rytas“, „Respublika“, „Lietuvos aidas“, „Valstiečių laikraštis“, bet ir kiti negali užmiršti. Bibliotekos neturi lešų užprenumeruoti daug egzempliorių, tad ir laukia žmonės ilgose eilėse, kol nusišypsos laimė ir į rankas gaus naują laikraštį. Žinome, kad ir mūsų „Draugas“, siunčiamas į bibliotekas, yra labai populiarus – eina per rankas, kol „suskaitomas į skutelius“. Gaila, kad palyginti nedaug egzempliorių ir tėvynė nukeliauja, nes iš ten beveik niekas nepajėgia prenumeratos apmokėti, reikia laukti gėraširdžių skaitytojų malonės iš užsienio. Jeigu „Draugas“ didesniais kiekiais patektų Lietuvai, tikrai taptų tiltu, jungiančiu lietuvius šiapus ir anapus Atlanto.

Besivaržydamas dėl pirmumo bei populiarumo Lietuvos periodika kartais „išeina į lankas“. Ypač tuo „žurnalistiniu laisvumu“ pasižymi „Respublika“, mokanti pataikauti „skaitytojų skoniu“. Neatsilikia ir kai kurie „Lietuvos rytas“ spaudai. Be gaudydamos populiarumą, net „Lietuvos rytas“ nuslysta į klampynes (pvz., 04.08 d. laidoje duodamas „meilės pamokas“). Įdomu, kaip tėtės ar mamos jaučiasi, kai jų atžalynas skaito tokius straipsnius ir ma to nuotraukas? O gal slepia nuo vaikų kai kuriuos laikraščio puslapius? Jeigu jau tokiomis priemonėmis Lietuvos dienraščiai stengiasi padauginti savo tiražą, tai geriau lietuviai lai būna „laukiniai žmonės, kurie laikraščius neskaity“). Tikslas juk ne visuomet pateisina priemones...

Švenčiant Nekalto M. Marijos Prasidėjimo parapijos 80 metų jubiliejų, koncerto metu susitike (iš kairės): kun. Jonas Kuzniskas, inž. Anthony Rudis, vysk. Alfred Abramowich ir parapijos klebonas kun. Anthony Puchenski.

Nuotr. Jono Tamulaičio

KARININKAS LEMTIES SIAUTĖJIME

ATSIMINIMAI

Dim. mjr. JUOZAS KRAKAUSKAS

6

Išsilaipinome ir žengiamo į tuščias kareivinių patalpas. Mūsų vadovas atsispašo, kad vakarienei jau pavėlavom. „Ryt pusryčiai tikrai bus“. Sugulėm, bet ne visiems užteko tuščių, o kai kam ir antklodės. Gerai, kad vasaros naktys šviesios. Kiekvienas susirado, ko ieškojo.

Rytojaus dieną pusryčius gavome – buvo skanūs. Vakarienės nevalgėm, nes neturėjome ko. Susėdome į vagoną ir kaip geri ponai patraukėme į Rytprūsius. Tai lietuvininkų kraštas. Prisiminėme prūsų – lietuvininko J. Zauerveino žodžius: „Lietuviais esame mes gimę“.

Pietų Prūsijoje, Like (Liak) išlipome ir dar geroką gabalą pažygiuojame iki savo „namų“. Saulutė gerai šildo, ir žygiuojant asfaltas vos nelimpa prie padų. Pagaliau pasirodė didelė lyguma: iš vieno šono vieškelis su ūkio pastatais, yra ir kitų karinės paskirties pastatų, iš kitos – plikas laukas. Čia mūsų „namai“. Ši lyguma „gyva“ – didelis laukas aptvertas spygliuota viela. Viduje susikirstyta į taisyklingus kvadratus.

Ten susipažinome su vokiečių karininku, majoru Rintel, tai buvusio Lietuvos „valdovo“ Rentel giminaitis. Jis beveik kasdien mums aplankydavo, atnešdavo dvasios nereik – vokiškų žurnalų, laikraščių. Mums buvo gerai, peneikėjo pinigų išleisti, laisvą, kokių tu reikėjo, neturėjom.

Šis draugiškas majoras papasakojo ir apie prancū-

zų karininkus, kurie toliau gyveno. Pasivaikščioti išėdavom pagal „garbės žodį“ 10-15 km. Tolumoje matėm mažą gyvenamąjį namelį, kuris, pagal majoro pasakojimą, buvo Josifo Stalino sūnaus, kuris per karinį radiją davė interviu. Jo nė su „garbės žodžiu“ neišleisdavo.

Kartą majoras į mūsų „viešbutį“ atnešė piestukus ir popierius: už poros dienų važiuos į Kauną ir atiduos laiškus Kaune gyvenančių šeimoms, o kitiems – pasiųs pagal adresus.

Majoras po savaitės, grįžęs iš Kauno, vėl aplankė mus. Kauniečiams atvežė laiškus ir dar šio bei to. Kitiems – laiškus išsiuntinėjo pagal adresus. Vokietis savo žodį ištesėjo.

Pagaliam mūsų svečias atėjo neįprastu laiku, po pietų ir vėl su „lektūra“. Jo nuotaika gera, kartais būdavo surūgusi. Išėdamas praneša gerą žinią: „Po dviejų dienų aš ateisiu su jumis atsisveikinti. Jūs važiuojat į Vilnių“.

Atėjo žadėtoji diena, atsisveikiname su majoru Rintel – ir į Vilnių. Visi sveiki, tik truputį „apdžiūve“.

Gaila, kad nebuvo tokio Saliomono, kuris galėjo pasakyti: „Ponai, ir Rytas galima greit patekt, bet ne visi iš ten grįžta“.

Vilniuje vėl susirinkome pažįstamų būrelis. Kai kurie stojo į Savisaugos batalionus. Aš norėjau grįžti greičiau į Kauną pas mamą ir atstogauti. Su sovietine ir vokiška kariuomene atsiskaičiau visam laikui.

Aš jau Kaune. Mama su ašarom sutiko savo sūnų „palaidūną“. Aplankau pažįstamus. Kalbų kalbėlių be galo. Tai ir buvo „1000 ir viena naktis“.

Be darbo negyvensi. Pradedu dirbti Draudimo inspekcijoje. Darbas sėslus, tik retkarčiais išvažiuoju į valsčius. Čia dirbiant (A. Mikėvičiaus g.), pasitaiko vloga susikeist butais į Lazdijus (Seinų apskr.), ten darbas toks pat, bet kategorija aukštesnė.

Lazdijai – mano vaikystės ir jaunystės miestas. Čia įvyko ir stebuklas – beturčių, bežemių tėvų vaikelis baigė gimnaziją, paskui – Pirmojo Lietuvos prezidento (PLP) Karo mokyklą ir, kaip karininkas (XIX laida), išėjau į gyvenimą.

Taigi aš vėl Lazdijuose. Susibūrė jaunimo ratelis. Kada galima pašokam, padainuojam, o vokiečiams kartais kokį triukšą utsaitom. Šokėjų ir dainininkų ratelį buvo mažytis ratelis, kurio „veikėjai“ sugebėjo liežuvį ir rankas panaudoti nors pasyviame, bet vokiečiams nenaudingam darbiui. Šiam tikslui reikėjo rašomosios mašinėlės su santūriu ar santūria mašininku(e), daugimino aparato ir keleto drąsių ir sumanių gimnazistų užbaigt paruoštą darbą.

Greit suradau patikimus asmenis. Paruoštą kreipimąsi ar skelbimą perduodavau mašininkui „R“, dauginavo K.L., o M., su savo bendradarbiu, gatvių pradžioje, įeinant į miestą (iš 4-rių pusių), priklijuodavo reikalingą kreipimąsi į ūkininkus ar šaukiamus vyrus. Miltų klėjai (košėlė) skelbimą laikydavo 2-3 dienas arba iki policija nuplėsdavo.

Taip buvo sustabdyta Lazdijuose vyrų, arklų ir papildoma, po Lietuvos rinktinės mobilizacija į SS legioną.

Būtų labai įdomu vėl visiem susitikti su raštininku „P“, „K.L.“, žinau dabar Australijoje ir „M“ su jo bendradarbiu. Būtų labai malonu, kad šie vyrai būtų gyvi ir sveiki.

Mobilizacija į Lietuvos Vietinę rinktinę (LVR) praėjo labai gerai. Lazdijuose buvo suorganizuota kuopa. Kuopos vadas – mano gimnazijos vicedirektorius. Aš – I būrio vadas ir t.t. Palaipsniui vokiečiai apšūpinu rūbas, maistui, ginklams ir kt. Prie Stalingrado žlugus vok. 6-tai armijai, Raudonoji armija, jau sunkiai sulaukoma, veržėsi į vakarus. Romėnai sakė: „Quod Deus perdere

vult, prius dementat“ (ką Dievas nori nubauti, pirmą atima protą). Žmonių žudynės ir milžiniškos karo pavaišėtės Reicha privedė prie visiškos kapituliacijos.

Mūsų LVR vokiečiai norėjo pasiųsti į Rysius, bet nepavyko. Kartą pulkininkas Kazitėnas pasišaukia mane ir sako: „Tamstai iš Rinktinės štabo įskaita vykti į Marijampolės karo mokyklą ir prisistatyti jos viršininkui“. „Ponas pulkininke, dėl šeimyninės padėties aš nelabai norėčiau“. O pulkininkas: „turedamas vieną kadro karininką, jo nenorui atiduoti“. Klausimas išspręstas mano naudai, bet ar ilgam laikui.

Ir kartą pulkininkas vėl: „Tamsta leitenante, rytoj jūs su vienu kareiviu sunkvežimiu vyksite į Kauną, Rinktinės štabą, tarnybiniais reikalais. Štai vokas. Laimingos kelionės!“

Rytojaus dieną anksti išvažiuoju. Nuotaika gera. Diena graži. Galvoju, kad savo uždavinį atliksiu laiku ir gerai. Bet gyvenime taip daug kas atrodo.

Marijampolės gatvėje jau judėjimo. Tolumoje stovi vokiečių tankas, o prie jo – SS vyrukai. Vairuotojas klausia, ką daryti? Aš jam: „važiuk tiesiai, bet nesuvažinėk tanko ir tų vyrukų“, pajaukavau. Ir staiga: „Halt!“ (Stok!). Išlipu iš mašinos ir prisistatau, kas esu. O jis: „Gewehr ab!“ (Atiduok ginklą) Prisipažįstu, kad aš beginklis. Kareivis žiūri į mane (šautuvą laikydamas už nugaros). Pagalvoju: „galinėtiš – nesamone“. Vairuotojas, jis civilis, paleidžia. Pasakiau, kad jis pranešęs plk. Kazikėnui. Vėliau sužinojau, kad jis, grįžęs į Lazdijus, viską pasakė. Pliachvičiukai viską greit sutvarkė ir su ginklais išėjo... Liko tik vienas komendantas plk. Kazikėnas, ir vokiečiams, sako, nebuvo kas veikt.

(Bus daugiau)

LAIŠKAI

GERI STRAIPSNIAI

Susidomėjęs „Drauge“ skaičiau straipsnį: „Kas traukia prezidentą Clinton į Maskvą“ (gegužės 5 d.), rašęs Stasio Suranto pavardę jau antrą kartą gan trumpu laiku. Atrodo, kad „Draugas“ įsigijo labai kompetentingą bendradarbį ir tikiuosi jo straipsnių ateityje daugiau skaityti.

S. Surantas mintis dėsto logiškai, sklandžiai, paremia faktais, kurie daugeliui galbūt nebuvo žinomi. Būtų įdomu daugiau apie šiuos straipsnių autorių žinoti: ar jis neseniai atvykęs iš Lietuvos, ar iš anksčiau čia įsikūręs. Vienaip ar kitaip, pageidaučiau daugiau jo straipsnių „Drauge“ rasti.

Algirdas Jonas Vaitkus
Oak Lawn, IL

Pastaba. „Draugo“ redakcija taip pat vertina Stasio Suranto straipsnius. Turime pažada, kad jie dažniau pasirodys dienraščio skiltyse. S. Surantas gyvena Rockford, IL, jau nemažai metų, yra bendradarbiavęs vietinėje amerikiečių spaudoje ir įsijungęs į lietuvių visuomeninį gyvenimą.

PIRMI RINKIMAI BE OKUPACINĖS KARIUOMENĖS

Vertindami neseniai Lietuvoje įvykusius rinkimus ir savivaldybės, nepamirškime vieno svarbaus fakto, turėjusio įtakos ankstesniems Seimo ir prezidento rinkimams. Seimo ir prezidento rinkimai Lietuvoje vyko dar labai plačiai po ją pasklidus buvusios SSSR, vėliau Rusijos, kariuomenės daliniams. Šiame rinkimams ir savivaldybės gyvyko, kai nėra nei vieno okupacinės kariuomenės kareivio, tikrai laisvoje nepriklausomoje valstybėje. Gal dėl to rezultatas toks, o ne kitoks – dešiniųjų naudai.

Kiek įtakos SSSR, vėliau Rusijos, kariuomenė galėjo turėti rinkimuose į Seimą ir renkant prezidentą, nesimui įvertinti nei skaičiais, nei procentais, tačiau noriu priminti tai, ką buvo pastebėjęs ne vienas rinkiminis komisijų narys, ar stebėtojas. Jau tikrindami rinkėjų sąrašus, daugelis komisijos narių pastebėjo, kad išties daugiaabučių namų laiptinės apgyvendintos SSSR kariškiais su jų šeimomis. Ir kas įdomiausia, kad jie visi yra suaugę šeimos nariai – Lietuvos Respublikos piliečiai – vadinasi, turintys teisę balsuoti. Tokių butų mano rinkiminėje apylinkėje, kur buvau komisijos pirmininke, radome ne vieną ir ne du. O kiek tokių butų buvo visame Šilainių mikrorajone, kiek visame Kaune ir kituose Lietuvos miestuose, kas gi šiandien pasakys. Vis dėlto tenka konstatuoti faktą, kad okupacinė kariuomenė vienai ar kitaip praėjusiuose rinkimuose dalyvavo. O tie, kurie turėjo teisę balsuoti, žinoma, aktyviai balsavo, ir, žinoma, už savus, buvusius komunistus. Jei jau dar prisiminsime, kad po okupacinės kariuomenės sparneliu glaudėsi pabėgęsios KGB jėgos ir jėgėlės, tytom dirbusios visokius juodus darbus, tai Seimo ir prezidento rinkimų rezultatas neturėtų stebinti. Galima būtų aprašyti daugybę faktų, rodančių svetimos valstybės jėgų tiesiog ar netiesiogiai dalyvavimą anuose dviejuose rinkimuose, pastebėjus tik kelis, labiausiai įsiminusius. Renkant Seimą, jau nuo pat ryto komisijos nariai pastebėjo ypač didelį rinkėjų ar šiaip žmonių srautą balsavimo apylinkėse. Ir tai stebino komisijos narius, ypač tuos, kurie buvo dirbę ankstes-

niuose referendumuose dėl prezidento institucijos ir dėl kariuomenės išvedimo. Kaip žinia, ypač aktyviai Lietuvos žmonės dalyvavo referendume dėl kariuomenės išvedimo, bet tokios žmonių gausybės nebuvo. Iš kur tiek daug žmonių į balsavimo apylinkes ėjo per Seimo rinkimus, pradžioje niekaip negalėjome suprasti. Tik vėliau atkreipėme dėmesį, kad dar nespėjusį „išilti“ pilietį, o vėliau ir jau „išilusį“, balsuoti atvedavo 2-3 stiprūs pagalbininkai, kurie ir nurodydavo, kaip balsuoti. Kad Lietuvoje „šiltų“ (alkoholinių) gėrimų mėgėjų nemažai, ir plika akim matyti, bet iš kur tiek pagalbininkų atsirado, čia jau klausimas visiems. Stebint prezidento rinkimus Šalčininkų raj., Jašiūnų apylinkėje, matėme didžiulį svetimkalmių aktyvumą. Vienas pilietis, kaip vėliau paaiškėjo, atsargos pulkininkas, ikyriai ir atkakliai taikėsi balsuoti net už 10 balsuotojų, o balsuotojų iš vis be jokių lietuviškų dokumentų ėjo dešimtimis ir šimtais, vietinė valdžia išstisus autobusus atveždavo. Čia tokiems pažeidimams sustabdyti reikėjo viso pulko stiprių vyrų, o priešinosi tik 3 stebėtojos iš Kauno. Kai visa tai matei savo akimis ir žinai, kad buvusių komunistų ir jų vadų laimėjimas nei jau toks visuotinis, nei pergalingas. Jei tiek talkininkų iš pašalės būtų turėję dešinieji, rinkimų rezultatai nebūtų nustebinę nei pasaulio, nei įvairių prognozuotojų. Traukiantis okupacinei kariuomenei, pasitraukė ir „aktyviausia“ buvusiųjų komunistų balsuotojų ir talkininkų dalis. Tik skola jiems už paramą liko. Gal dėl to dabartinė Seimo dauguma ir jos paskirta vyriausybė įvairiomis nuolaidomis Rusijos kariuomenei šią skolą bando kompensuoti. Tad nesistebėkime, kad į savivaldybės rinkimus laimėjo dešinieji, nes ant kojų tvirtai neapstovintinių ir rinkimus neatvedė „pagalbininkai“.

Violeta Rutkauskienė
Kauno Šilainių apylinkės pirmininkė rinkimuose į Seimą ir stebėtoja Šalčininkų raj., Jašiūnuose, prezidento rinkimuose

„RAUDONOS BLAKĖS“ VIS DAR KLESTI

„Draugo“ gegužės 9 d. laišku skyriu J. Vitėnas sugalvojo prisidėti prie Lietuvos komunistų partijos „marškinėlių išplovimo“ akcijos. Net drįsta pasakyti, kad „be lietuvių komunistų paramos, kažin ar Lietuva būtų atgavus nepriklausomybę“. Mat: „Lietuvos komunistų partijos nariai beveik vieną atsiskyrė nuo Maskvos, rėmė Lietuvos laisvės reikalą ir daugelis jų pasirašė Lietuvos nepriklausomybės atstatymo aktą“.

Į tuos keistus išvedžiojimus, daromus vienybės vardan, noriu atsakyti Kazachstano tremtinės laišku (laiškas rašytas 1994 m. gruodžio 16 d. iš Lietuvos): „Labai sunkiai vaikštau. Kairė koja visiškai atsisako. Taigi sėdžiu namie, klausau radijo, žiūriu TV ir keikiu 1992 metų Seimo rinkimų dieną. Ta diena Lietuvos istorijoje, neabejoju, bus minima, kaip pati gėdingiausia lietuvių tautos diena. Viešpatie, išsirink deputatais tuos 'raudonus niekšus', tas 'blakes', kurios siurbė tautos kraują 50 metų – šito net sapne nesapnavau ir niekaip negaliu su tuo susitaikyti. Deja, tikrovė tokia – tik trečdalis Lietuvos gyventojų yra tie, kurie iškovoję nepriklausomybę. Tai jie važiuoja į Vingio parką, stovėjo Baltijos kelyje, nuogomis rankomis bandė sulaukyti tankus prie TV bokšto sausio 13 – kruvinąjį sekmadienį.“

O paskui iš plyšių išlindo 'raudonos blakės', kurių yra gal

Paminint Vytauto Didžiojo universiteto leidžiamą laikraštį „Universitas Vytai Magni“ vienerių metų sukaktį, kalba jo redaktorė Nijolė Kremerienė, apsupta pagalbininkų studentų. Kraštuoze – iš kairės: rektorius prof. Bronius Vaškėlis, dešinėje – prorektorius prof. V. Kaminskas. Nuotr. Alvydo Vaitkevičiaus

penktadalis Lietuvos gyventojų ir kurios per tuos 50 metų turėjo šiltnamio sąlygas 'veistis ir dauginintis', gavo dideles algas, nemokamus gerus butus, spec. sanatorijas ir liginines sau, spec. darželius ir mokyklas savo vaikams, galimybę mokytis ir dirbti užsienyje (prieš tai užsiverbavus KGB). Todėl jie tikrai mokytėsi ir turtingesni, o, be to, neturintys nei garbės, nei sąžinės, veikiantys pagal Lenino principą: visos priemonės geros, jei jos tarnauja tikslui.

O, jei Tu žinotum kaip aš nekenčiu tų šlykščių, savim patenkintų snukių, kurie dabar valdo Lietuvą. Ir kaip man sunku, kad nieko negaliu padaryti.

Gaila man vaikų, kuriems tenka augti šiuo metu Lietuvoje, gaila jaunimo, kuris labai sunkiai verčiasi, nes atlyginimas už darbą elgetiškas. Gaila pensininkų, kurie tiesiog badauja, o kai kurie net žudosi. Tik vagys (mafiozai), 'raudonos blakės' ir jų padlaičiai gali žmoniškai gyventi.

Atleiskite man už tokį laišką. Tikrai norėčiau rašyti kitaip, bet negaliu“.

Nemanau, kad laiško rašytojai reiktų atsiprašinti už tą liudną laišką. Jos, niekad LKP nepriklausiusios ir tremtėje sveikata praradusios, turėtų atsiprašyti Lietuvos Komunistų Partijos gerbėjai.

Emilija Valantinienė
Chicago, IL

RIKSMAS GATVĖJE?

Gegužės 5 d. „Drauge“ Elona Vaišnienė aprašo apgailėtina Lietuvos spaudos „tarybinės žurnalistikos praktiką“ – spausdinti interviu, kurio iš viso nebuvo.

Nemažiau stebina keistas laiško autorės noras apsaugoti laikraštį ir jo korespondentą, kad skaitytojai nesužinotų, kas tebetėsia tarybinės žurnalistikos tradicijas. Ji tepasako, kad tai buvo spausdinta „viename Lietuvos laikraštyje š.m. kovo 11 d.“, bet neįvardina nei laikraščio, nei „žurnalisto“.

Šis aprašymas tolygus riksmui gatvėje, kad kažkas apvogė ar apiplėšė žmogų. Kai atvyksta policija, nusikriaustasis ar kiti liudininkai atsisako nurodyti, kas tą nusikaltimą įvykdė, nors kaltininkas stovėtų tik už poros žingsnių...

Nereikia nei aiškinti, kad kriminalistai tokias aukas labai vertina, nes tik jų dėka nepakliūva į policijos rankas ir gali ramiai savo „praktiką“ tęsti toliau.

J. Tamkutonis
Chicago, IL

TARIAME AČIŪ

Tikrai yra kilnus paprotys sielvarto valandomis prisiminti ir kitus, gyvenimo sunkumų išvengtus, vargo brolius ir seseris. Buvusio Štuthof kalinio a.a. Jono Čiuberko atminimui aukojų vargšams paremti artimieji: Regina Čiuberkis iš

UNIVERSITETO MOZAIKA

Penktaisiais Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) atkūrimo metais pradėtas leisti VDU laikraštis „Universitetas Vytai Magni“ švenčia savo pirmųjų leidimo metų sukaktį. Galime pasidžiaugti gausėjančiu korespondencijų, studijuojančių kūrybos srautu, mūsų svečių pasisakymais, išpūdziais, patirtais mūsų universiteto bendruomenėje, čia dirbančių dėstytojų svarstymais, akademinėmis nuotaikomis, atvirai išsakomomis laikraščio puslapiuose.

Įvairiaspalvė, gyvybiškumo, jaunatviško veržlumo kupina universiteto širdis – šaunioji universiteto studentija – kiekviename laikraščio numeryje pažeria „studijozos žinių“ ne tik iš mūsų universiteto gyvenimo, bet ir iš taip gausiai mūsų lankomų, apžiūrimų europinių universitetų. Žinios iš Skandinavijos, Lenkijos, Anglijos ir dar iš toliau žaibiškai pasiekia mus kartu su grįžtančiais, kupiniais išpūdziais bei studijų bagažo „studijozais“.

Cleveland, Challes E. Schmid, Joann Schmid iš Akron ir Fred Kahn iš New York atsiuntė mūsų vardu čekius. Taip pat a.a. Rachelės Memėnienės-Sadeikaitės atminimui aukojos jos draugai ir draugės, dukra Gražina Vitienė-Memėnaitė paremti vargstančius buvusius Lietuvos politinius kalinius bei tremtinius.

Taip pat Marijai Kuprienei, Antanui Valavičiui, K. Rožanskiui, J. Jodvaliui, P. Peleckui, dr. V. ir A. Šmulksčiams, dr. A. ir J. Damušiams, V. Mažeikai, dr. V. Šauliui, dr. P. Kisieliui, dr. A. J. Stepačiams, Janinai Lieponis, visiems, parėmusiems pinigine auka buvusius Lietuvos politinius kalinius, tremtinius, tariame nuoširdų ačiū.

Lithuanian Ass. of Political Prisoners Inc.

A.†A.

ONAI KAROBIENEI

Lietuvoje mirus, jos broliui, muz. ANTANUI SKRIDULIUI, jo žmonai VALEI ir visiems giminaičiams bei artimiesiems gilaus liūdesio valandose reiškiamė širdingiausia užuojauta.

Daytona Beach Lietuvių klubas

Florida.

We Ship UPS

312-434-9766

Užsilnam maisto tiekimu (catering)

talman

delicatessen

Valgis Catering

Skaniausi lietuviški gaminiai

Geriausias spaudos rinkinys Čikagoje!

2624 West 69th Street, Chicago, IL 60629

A.†A. GENOVAITĖ AŽUBALIENĖ Markevičiūtė

Gyveno Fox River Grove, IL, anksčiau Danville, IL.
Mirė 1995 m. gegužės 9 d.

Gimė Lietuvoje, Utenos apskrityje. Amerikoje išgyveno 45 m.

Nuliūdę liko: duktė Dalia, žentas Cas Woss, anūakai: Gintaras ir Algis; pusbroliai: Kazys, Vytautas, Pranas Kazlauskai ir Renius Dičius su šeimomis; pusseserės Lietuvoje.

Velionė buvo žmona a.a. dr. Alfonso.

Velionė pašarvota penktadienį, gegužės 12 d. nuo 3 iki 9 v.v. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave. (prie Derby Rd.).

Laidotuvės įvyks šeštadienį, gegužės 13 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėta į Pal. Jurgio Matulaičio mišios bažnyčia, kurioje bus aukojamos 10 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionės sielą. Po Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuosirdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę duktė, žentas, anūakai ir kiti giminės.

Laidotuvių direkt. D. A. Petkus / D. M. Petkus. Tel. 708-257-6667 arba 1-800-994-7600.

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A.

PAULIUS KAZAKAUSKAS

Gegužės 22 dieną sueina vieneri metai nuo a.a. Pauliaus tragiškos mirties. Gegužės 21 d. bus atnašaujamos šv. Mišios už jo sielą 10:30 v.r. Šv. Andriejaus parapijos bažnyčioje, Philadelphia, PA. Visi Paulių pažinoję esate kviečiami prisiminti jį savo maldose, o kas gali, dalyvauti šiose šv. Mišiose.

Brangus Sūnau, Tu išėjai pačiame savo gyvenimo gegužėje, taip staigiai ir netikėtai – neatsisveikinęs, nepabučiuotas, nepalaimintas, palikdamas neapsakomą skausmą mūsų širdyse ir neužpildomą tuštumą mūsų gyvenime. Kodėl tokia Aukščiausio valia – ne mums suprasti. Mes Tavęs niekad nepamiršime ir mylėsime, iki vėl susitikime Amžinojo Tėvyneje.

Nuliūdę tėvai Ievutė ir Karolis Kazakauskai.

Mielam Broliui

A.†A.

ALGIRDUI JOSIUKUI

Lietuvoje mirus, sesei DANAI ir ALFONSUI ARLAUSKAMS ir jų šeimoms reiškiamė užuojautą.

Marija ir Leopoldas Kupcikevičiai

Brangiai Motinai

A.†A.

ELENAI VALTERIENEI

mirus, jos dukrai RĖDAI ir JUOZUI ARDŽIAMS ir visai šeimai reiškiamė nuoširdžią užuojautą.

Clevelando ateitininkai sendraugiai

Mylimam Vyruui ir Tėvui

A.†A.

ALGIUI VALIUKAIČIUI

taip netikėtai iškeliauvęs iš šio pasaulio, skausme likusias, žmoną BIRUTĘ ir dukrą IRENĄ su šeima, nuoširdžiai užjaučiam ir kartu liūdimė.

Niuta, Gedas ir Rimas Kaunai

Mylimam Broliui

A.†A.

MYKOLUI PAULIONIUI

staiga mirus, mūsų brangią draugę RIMĄ RĖKLAI TIENĘ, jos vyrą VYTAUTĄ, jų šeimą ir visus PAULIONIUS nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė.

Jonas, Marija, Remondas ir Robertas Pileckiai

